

Tjänsteskrivelse - Tåg i bergslagen - Långsiktigt program 2019-2030

Förslag till beslut

Under förutsättning av övriga delägares gemensamma beslut om ny ekonomisk fördelningsmodell, komplettering av ägardirektiv samt Långsiktigt program 2019-2030, beslutar hållbarhetsnämnden

1. föreslå regionfullmäktige besluta att anta ”Långsiktigt program för Tåg i Bergslagen 2019 – 2030”.
2. Föreslå regionfullmäktige att besluta att justera ägardirektivet enligt förslaget

Sammanfattning

För att möjliggöra Tåg i Bergslagens ägares ambitioner samt att skapa en robust och effektiv trafik har ägarna gemensamt upprättat ett långsiktigt program, för trafikutvecklingen med fokus på behovet av tågfordon. Programmet utgör, efter justering av ägardirektivet, en bilaga till bolagets ägardirektiv.

Ärendet

Tåg i Bergslagen ägs till lika stora delar av Region Gävleborg, Region Dalarna, Region Västmanland och Region Örebro län. Ägarna är tillika Regional kollektivtrafik myndighet (RKM) i respektive län. I egenskap av RKM tar ägarna fram var sitt Regionalt trafikförsörjningsprogram (TFP). De sammanlagda ambitionerna för Tåg i Bergslagens trafik i dessa program var betydligt högre än det aktuella trafikutbudet. Det saknades dock en gemensam ambition för det gemensamma trafiksystemet.

Det föreligger ett behov av att byta ut fem tågfordon av äldre modell. Övriga 23 tågfordon i flottan står inför ökade hyreskostnader, bland annat på grund av flera nödvändiga upprustningar och förbättringar i syfte för att öka robustheten och bibehålla en god komfort. Dessutom behöver andelen reservfordon utökas, så att service, underhåll och reparationer kan ske utan onödig påverkan på trafiken.

Med anledning av ovanstående förutsättningar har ägarnas egna tjänsteorganisationer, på ägarnas uppdrag, tillsammans tagit fram ett långsiktigt gemensamt långsiktigt program Tåg i Bergslagens trafiksystem, med fokus på fordonsbehovet. En första analys visade på ett behov av 12 nya fordon, vilket tillsammans med övrig kostnadsutveckling inte var ett realistiskt alternativ. Genom att tillsammans prioritera och effektivisera trafiken har ägarnas ambitioner och behovet av ökad robusthet kunnat tillgodoses med 6 nya fordon (varav fem ersätter äldre fordon) 2023 och ytterligare ett 2030. För Gävleborgs del innebär det främst att nivån på trafikutbudet mellan Gävle – Falun/Borlänge bibehålls, medan trafiken längs Godsstråket genom Bergslagen (Storvik – Avesta – Fagersta – Örebro) minskar successivt.

Genom att komplettera ägardirektivet enligt bifogat förslag ges bolagets styrelse ett uppdrag att verkställa ägarnas ambitioner i enlighet med bolagets styrande dokument. Förändringarna av ägardirektivet framgår av bifogat underlag, där den mest väsentliga förändringen är nedanstående tillägg:

Ägarnas ambitioner och trafikutveckling framgår av bilaga "Långsiktigt program för Tåg i Bergslagen". Bilagan beslutas gemensamt av ägarnas fullmäktigeförsamlingar och kan över tid förändras genom nya beslut.

Kostnader och finansiering

Av programmet framgår den beräknade kostnadsutvecklingen för respektive region fram till 2030. Utvecklingen baseras på kända förutsättningar 2019.

Den sammanlagda ökade hyreskostnaden för de 6 nya tågfordonen från 2023 beräknas till 20 – 25 mnkr/år.

Hyreskostnaden för övriga 23 fordon i Tåg i Bergslagens fordonsflotta kommer att öka under de närmaste åren med anledning av ovanstående beskrivna åtgärder cirka 20 mnkr/år.

För Region Gävleborg kommer kostnaden för Tåg i Bergslagen successivt att öka med 3 – 4 mnkr/år med anledning av ökade hyreskostnader. Då Region Gävleborg avser att göra vissa effektiviseringar i trafiken beräknas kostnadsutvecklingen i övrigt att vara neutral.

Konsekvensbeskrivningar

Genom att byta ut äldre tåg (modell X14) mot nyare förbättras arbetsmiljön för personalen ombord (lokförare och tågvärdar). Personalen ombord är inte anställda av Region Gävleborg, men arbetar genom upphandling i en miljö som Region Gävleborg tillsammans med övriga tre delägare tillhandahåller.

För barn- och ungdomar innebär goda tågförbindelser mellan Gävle – Sandviken – Hofors – Falun/Borlänge möjligheter att ta del av kultur- och fritidsaktiviteter och möjligheten att välja utbildning på annan ort än den egna bostadsorten.

Tåg är ett energieffektivt transportmedel, som genom drift av grön el gör en mindre miljö och klimatpåverkan än andra transportslag. Detta kräver att det finns ett resandeunderlag. Därför görs vissa omprioriteringar för att skapa en mer resurseffektiv trafik. Forskning visar att kollektivtrafikresenärer rör sig mer än till exempel bilister. Promenader till och från hållplatser och stationer har en positiv inverkan på hälsan.

Expedieras till
Regionfullmäktige

Johan Färnstrand
Regiondirektör

Sofia Pettersson
Hållbarhetsdirektör